

## Våld och demokrati

---

[SOM-rapport nr 2023:27]



## Innehållsförteckning

Introduktion .....	1
Tabell 2 Tycker du det kan vara rätt att använda följande sätt för att påverka det svenska samhället? 2022 (procent) .....	3
Figur 2 Andel som anser att handlingen alltid eller under vissa omständigheter är rätt, 2018–2022 (procent).....	4
Tabell 3a Tycker du det kan vara rätt att använda <i>namninsamling</i> för att påverka det svenska samhället? efter bakgrundsfaktorer, 2022 (procent).....	5
Tabell 3b Tycker du det kan vara rätt att använda <i>namninsamling</i> för att påverka det svenska samhället? efter politisk orientering, 2022 (procent) .....	6
Tabell 4a Tycker du det kan vara rätt att <i>demonstrera</i> för att påverka det svenska samhället? efter bakgrundsfaktorer, 2022 (procent) .....	7
Tabell 4b Tycker du det kan vara rätt att <i>demonstrera</i> för att påverka det svenska samhället? efter politisk orientering, 2022 (procent) .....	8
Tabell 5a Tycker du det kan vara rätt att använda <i>civil olydnad</i> för att påverka det svenska samhället? efter bakgrundsfaktorer, 2022 (procent).....	9
Tabell 5b Tycker du det kan vara rätt att använda <i>civil olydnad</i> för att påverka det svenska samhället? efter politisk orientering, 2022 (procent) .....	10
Tabell 6a Tycker du det kan vara rätt att <i>förstöra egendom</i> för att påverka det svenska samhället? efter bakgrundsfaktorer, 2022 (procent) .....	11
Tabell 6b Tycker du det kan vara rätt att <i>förstöra egendom</i> för att påverka det svenska samhället? efter politisk orientering, 2022 (procent).....	12
Tabell 7a Tycker du det kan vara rätt att använda <i>hot mot tjänsteman/politiker</i> för att påverka det svenska samhället? efter bakgrundsfaktorer, 2022 (procent).....	13
Tabell 7b Tycker du det kan vara rätt att <i>använda hot mot tjänsteman/politiker</i> för att påverka det svenska samhället? efter politisk orientering, 2022 (procent) .....	14
Tabell 8a Tycker du det kan vara rätt att <i>använda våld</i> för att påverka det svenska samhället? efter bakgrundsfaktorer, 2022 (procent) .....	15
Tabell 8b Tycker du det kan vara rätt att <i>använda våld</i> för att påverka det svenska samhället? efter politisk orientering, 2022 (procent) .....	16
Tabell 9a Tycker du det kan vara rätt att <i>stödja en organisation eller rörelse som förespråkar användande av våld</i> för att påverka det svenska samhället? efter bakgrundsfaktorer, 2022 (procent).....	17
Tabell 9b Tycker du det kan vara rätt att <i>stödja en organisation eller rörelse som förespråkar användande av våld</i> för att påverka det svenska samhället? efter politisk orientering, 2022 (procent).....	18

## Introduktion

SOM-undersökningarna genomförs varje år sedan 1986 av SOM-institutet vid Göteborgs universitet. Syftet med undersökningarna är att kartlägga svensk opinion och belysa hur svenska folkets vanor och attityder förändras över tid. SOM-institutet är en centrumbildning vid Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG), Göteborgs universitet och har sin bakgrund i ett långvarigt samarbete mellan de två grundarinstitutionerna Statsvetenskapliga institutionen och Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG). Sedan 2017 är SOM-institutet även inrättat som en fakultetsgemensam forskningsinfrastruktur vid samhällsvetenskapliga fakulteten, Göteborgs universitet. Den nationella SOM-undersökningen genomförs i samverkan med forskare från olika discipliner, främst inom samhällsvetenskap.

SOM-undersökningens rapportserie står för en betydande del av resultatredovisningen av SOM-undersökningarna. Resultat publiceras även i form av presentationer och fördjupade analyser i de återkommande forskarantologierna. Alla publikationer finns tillgängliga för nedladdning på SOM-institutets webbsida [www.gu.se/som-insitutet](http://www.gu.se/som-insitutet). En utförlig metoddokumentation från den nationella SOM-undersökningen 2022 finns tillgänglig på hemsidan<sup>1</sup>.

## Den nationella SOM-undersökningen 2022

Fältarbetet för den nationella SOM-undersökningen följer i huvudsak samma upplägg från år till år. Undersökningen 2022 använde en undersökningsdesign som kallas blandad datainsamling (*mixed mode*) vilket innebar att data primärt samlades in via postenkäter, men respondenterna gavs även möjlighet att fylla i enkäten på internet.

Undersökningen skickades ut till ett sannolikhetsurval av den svenska befolkningen. Urvalsramen innefattade alla svenska och utländska medborgare som har sin primära adress i Sverige och som är mellan 16 och 90 år. År 2022 ingick 26 250 personer i det totala urvalet. Den totala urvalsstorleken delades in i sju jämnstora grupper till vilka olika editioner av SOM-undersökningen 2022 skickades. Samtliga formulär innehöll 12 sidor med frågor varav ett antal sidor är fyllda med projektspecifika frågor vilka varierar mellan formulären.

Svaren samlades in mellan den 12 september och 30 december 2022. En stor andel av svaren inkom tidigt och 30 dagar in i fältarbetet hade närmare 70 procent av de slutgiltiga svaren kommit in. Under fältperioden genomfördes en serie påminnelser via post och SMS.

## Svarsfrekvens och representativitet

Av det ursprungliga urvalet på totalt 26 250 personer var det 12 344 personer som besvarade och skickade in formuläret vilket motsvarar en nettosvarsfrekvens på 49 procent<sup>2</sup>.

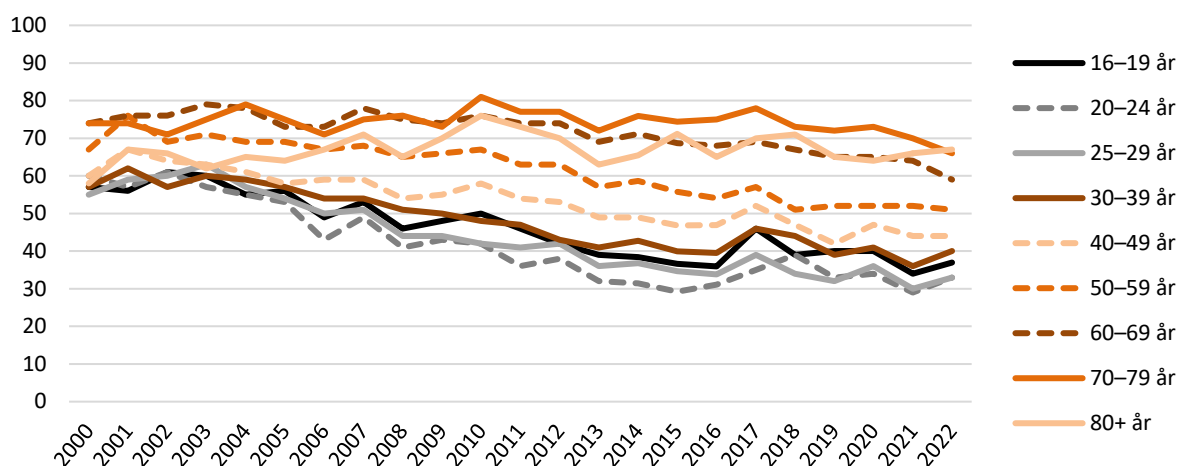
Vilka som svarar och vilka som inte svarar på en frågeundersökning har betydelse för tolkningen av undersökningens resultat. Om en viss grupp är underrepresenterad och samma grupps svar tenderar att skilja sig från övrigas blir studiens resultat mindre giltiga för populationen som helhet. Trots att knappt hälften av respondenterna inte svarar på enkäten är den demografiska representativiteten i svarsgruppen god i de flesta avseenden. I figur 1 görs det däremot tydligt att en lägre andel i de yngre åldersgrupperna svarar på den nationella SOM-undersökningen. Sedan 2017 får respondenterna en belöning i form av skraplott eller värdecheck efter inskickat svar. Tidigare forskning, samt experiment

<sup>1</sup> <https://www.gu.se/som-institutet/som-undersokningarna/metod-0>

<sup>2</sup> I nettosvarsfrekvensen har det så kallade naturliga bortfallet definierats bort. Till det naturliga bortfallet förs personer som är fysiskt eller mentalt oförmögna att svara på enkäten, personer som är avlidna, bortresta under större delen av fältperioden, emigrerade, har språksvårigheter eller inte alls talar svenska. Sammanlagt 953 personer, motsvarande 3,6 procent, har räknats bort som naturligt bortfall.

på SOM-institutet, visar att detta ger en positiv effekt på svarsfrekvensen och förbättrar de yngre åldersgruppernas representativitet.

**Figur 1 Svarsfrekvens i olika åldersgrupper 2000–2022 (procent)**



**Kommentar:** I den yngsta åldersgruppen ingick 15-åringar t o m 2008. I den äldsta åldersgruppen ingick 80–85 åringar t o m 2021. Från 2022 ingår 80–90 åringar i den äldsta åldersgruppen.

Träffsäkerheten i attitydfrågor om politiska förslag och bedömningar av ekonomin är hög trots variationen i svarsfrekvens mellan olika åldersgrupper. Frågor där det existerar större generationsskillnader, exempelvis nyhetskonsumtion, påverkas däremot något mer av att delar av befolkningen har en lägre representation i svarsunderlaget<sup>3</sup>.

## Procentskattningar och felmarginaler

SOM-undersökningarna bygger på ett slumpmässigt urval. Resultat från sådana urvalsundersökningar är alltid förknippade med en osäkerhet som kan uttryckas i form av en felmarginal. Med hjälp av en felmarginal går det att beräkna ett konfidensintervall kring till exempel en procentskattning. Vi kan förvänta oss att procenttalet för hela populationen befinner sig inom konfidensintervallet i 95 fall av 100 i en tänkt situation med många upprepade mätningar. Att vara medveten om felmarginalen gör att vi lättare undviker att dra slutsatser om förändringar eller gruppskillnader som enbart beror på slumpen. Tabellen nedan ger några exempel på hur stor felmarginalen är vid olika gruppstorlekar och procentskattningar.

**Tabell 1 Lathund för procentskattningar vid olika gruppstorlekar (felmarginaler och procentenheter)**

Skattning	100	200	400	800	1 000	2 000
50 procent	±9,8	±6,9	±4,9	±3,5	±3,1	±2,2
30 procent	±9,0	±6,4	±4,5	±3,2	±2,8	±2,0
10 procent	±5,9	±4,2	±2,9	±2,1	±1,9	±1,3
6 procent	±4,7	±3,3	±2,3	±1,6	±1,5	±1,0
2 procent	±2,7	±1,9	±1,4	±1,0	±0,9	±0,6

SOM-institutet har i samverkan med Kulturdepartementet undersökt i vilken utsträckning svenskarna anser att det kan vara rätt att använda olika sätt att påverka det svenska samhället. Frågorna ställdes i formulär 2. Rapporten är framtagen av Ina Hyltegren. För frågor, kontakta SOM-institutet på [info@som.gu.se](mailto:info@som.gu.se) eller 031 786 3300.

<sup>3</sup> Elias Markstedt (2014) Representativitet och viktning. SOM-rapport 2014:20, SOM-institutet, Göteborgs universitet.

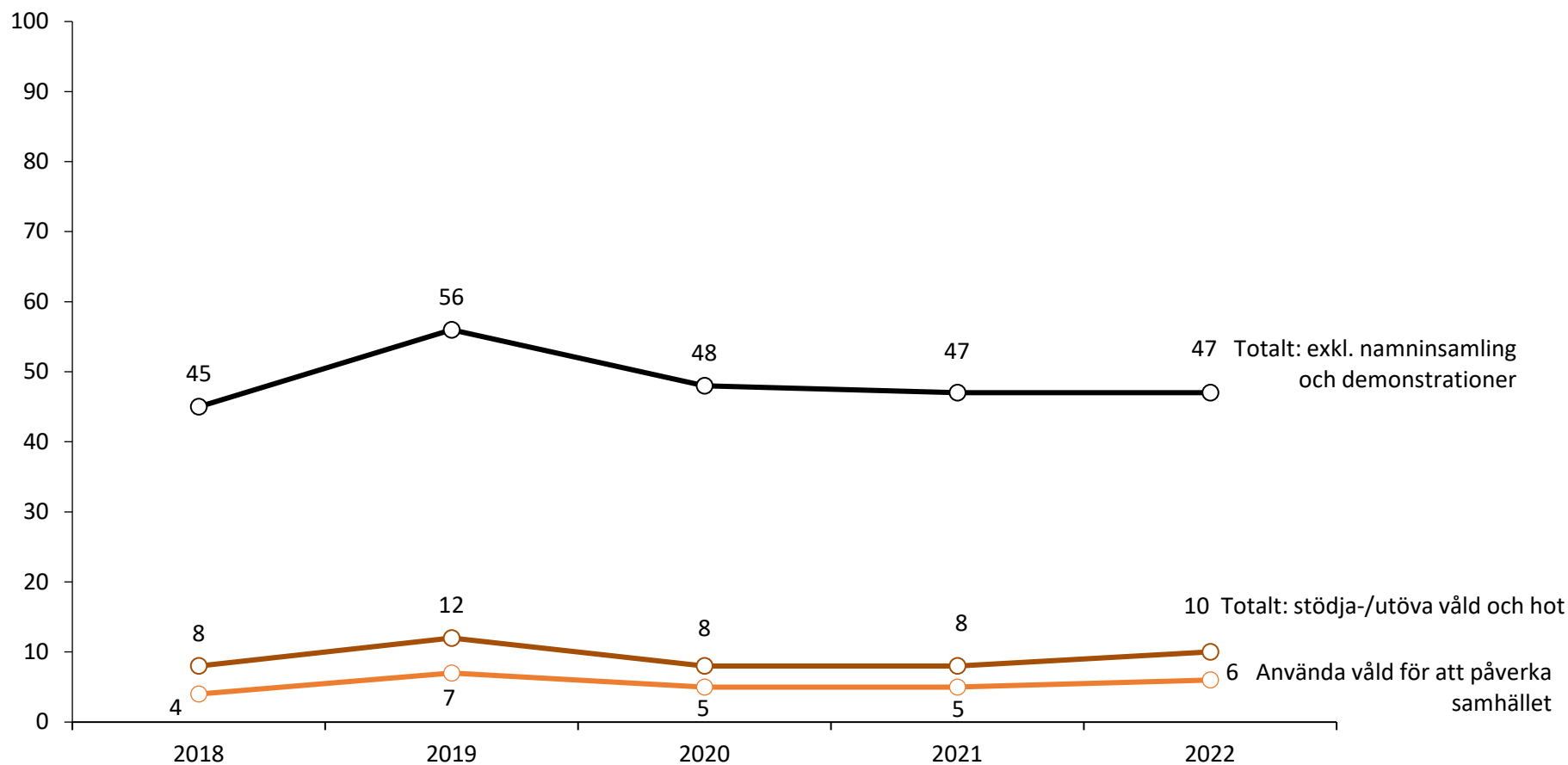
**Tabell 2 Tycker du det kan vara rätt att använda följande sätt för att påverka det svenska samhället? 2022 (procent)**

	Ja, alltid	Felmarginal	Ja, under vissa omständigheter	Felmarginal	Nej, aldrig	Felmarginal	Summa	Antal svar
Namninsamling	40	± 2,4	51	± 2,4	9	± 1,4	100	1 647
Demonstrationer	30	± 2,2	60	± 2,4	10	± 1,4	100	1 628
Civil olydnad	5	± 1,0	40	± 2,4	55	± 2,4	100	1 613
Förstöra egendom	2	± 0,7	7	± 1,2	91	± 1,4	100	1 627
Hot mot tjänsteman/politiker	2	± 0,7	4	± 0,9	94	± 1,1	100	1 628
Använda våld	1	± 0,6	5	± 1,0	94	± 1,2	100	1 622
Stödja en organisation eller rörelse som förespråkar användande av våld	2	± 0,6	4	± 1,0	94	± 1,2	100	1 625
<b>Totalt, exkl. namninsamling och demonstrationer</b>	<b>7</b>	<b>± 1,2</b>	<b>40</b>	<b>± 2,4</b>	<b>53</b>	<b>± 2,4</b>	<b>100</b>	<b>1 640</b>
<b>Totalt, stödja- /utöva våld och hot<sup>1</sup></b>	<b>3</b>	<b>± 0,8</b>	<b>7</b>	<b>± 1,2</b>	<b>90</b>	<b>± 1,4</b>	<b>100</b>	<b>1 636</b>

**Kommentar:** Frågan lyder: 'Tycker du att det kan vara rätt att använda följande sätt för att påverka det svenska samhället?'. Procentbasen utgörs av de som besvarat respektive delfråga. <sup>1</sup>Innehåller kategorierna "Hot mot tjänsteman/politiker", "Använda våld" och "Stödja en organisation eller rörelse som förespråkar användande av våld". Det aggregerade måttet redovisar det maximala värdet svarets person angivit på någon av delfrågorna som inkluderas i måtten. Exempel: En person som kryssat "Nej, aldrig" på fyra delfrågor men "Ja, alltid" på en delfråga hamnar i kategorin "Ja, alltid" i totalmålet exkl. namninsamling och demonstrationer. Andelen av den svenska befolkningen som anser att *någon* av civil olydnad, förstöra egendom, hot, våld eller stödja en organisation som förespråkar våld alltid eller under vissa omständigheter är rätt för det frågan avser är 47 procent (n = 1 640). Andelen som anser att *någon* av hot, våld eller stödja en organisation som förespråkar våld alltid eller under vissa omständigheter är rätt för det frågan avser är 10 procent (n = 1 636).

**Källa:** Den nationella SOM-undersökningen 2022.

**Figur 2 Andel som anser att handlingen alltid eller under vissa omständigheter är rätt, 2018–2022 (procent)**



**Kommentar:** Frågan lyder: 'Tycker du att det kan vara rätt att använda följande sätt för att påverka det svenska samhället?'. Procentbasen utgörs av de som besvarat respektive delfråga. Det aggregerade måttet redovisar det maximala värdet svaretspersoner angivit på någon av delfrågorna som inkluderas i måtten. Exempel: En person som kryssat "Nej, aldrig" på fyra delfrågor men "Ja, alltid" på en delfråga hamnar i kategorin "Ja, alltid" i totalmåttet exkl. namninsamling och demonstrationer. Figuren visar andelen som anser att handlingen alltid eller under vissa omständigheter är rätt.

**Källa:** Den nationella SOM-undersökningen 2018–2022.

**Tabell 3a Tycker du det kan vara rätt att använda *namninsamling* för att påverka det svenska samhället? efter bakgrundsfaktorer, 2022 (procent)**

		Ja, alltid	Ja, under vissa omständigheter	Nej, aldrig	Summa	Antal svarande
	<i>Samtliga</i>	40	51	9	100	1 647
<i>Kön</i>	Kvinna	42	50	8	100	843
	Man	38	53	9	100	794
<i>Ålder</i>	16–29 år	45	48	7	100	237
	30–49 år	50	43	7	100	427
	50–64 år	42	50	8	100	413
	65–90 år	29	59	12	100	570
<i>Utbildning<sup>1</sup></i>	Låg	27	59	14	100	257
	Medellåg	35	57	8	100	449
	Medelhög	41	50	9	100	356
	Hög	51	43	6	100	548
<i>Yrkesgrupp<sup>2</sup></i>	Tjänstemän	43	49	8	100	736
	Egenföretagare inkl. lantbrukare	30	51	19	100	69
	Arbetare	36	55	9	100	446
<i>Boendeområde</i>	Ren landsbygd	41	48	11	100	223
	Mindre tätort	37	55	8	100	321
	Stad/större tätort	39	52	9	100	798
	Sthlm/Gbg/Malmö	47	47	6	100	278
<i>Geografisk uppväxt</i>	I Sverige	41	51	8	100	1 408
	Utanför Sverige	33	53	14	100	134
<i>Tillit till andra människor<sup>3</sup></i>	Låg (0–4)	39	49	12	100	262
	Medel (5–7)	37	54	9	100	775
	Hög (8–10)	45	48	7	100	586

**Kommentar:** För frågans lydelse samt procentbas, se tabell 2. <sup>1</sup>Låg = grundskola eller motsvarande, Medellåg = gymnasium eller motsvarande, Medelhög = eftergymnasial utbildning, ej högskola/universitet eller högskola/universitet kortare än 3 år, Hög = högskola/universitet minst 3 år. <sup>2</sup>Yrkesgruppkategori baserad på fråga om yrke samt fråga om yrkesgrupp. Tjänstemän = 'Hög tjänsteman; ledande befattning', 'kvalificerad tjänsteman' och 'övrig tjänsteman', Egenföretagare inkl. lantbrukare = 'småföretagare exkl. lantbrukare' och 'lantbrukare m.fl.', Arbetare = 'arbetsledare; tekniker', 'yrkesutbildad inom handel/service/omsorg', 'yrkesutbildad arbetare' och 'övrig arbetare'. <sup>3</sup>Frågan lyder: 'Enligt din mening, i vilken utsträckning går det att lita på människor i allmänhet?' Därefter följer en elvgradig skala från 0–10 där 0 motsvarar 'Det går inte att lita på människor i allmänhet' och 10 'Det går att lita på människor i allmänhet'.

**Källa:** Den nationella SOM-undersökningen 2022.

**Tabell 3b Tycker du det kan vara rätt att använda *namninsamling* för att påverka det svenska samhället? efter politisk orientering, 2022 (procent)**

		Ja, alltid	Ja, under vissa omständigheter	Nej, aldrig	Summa procent	Antal svarande
	<i>Samtliga</i>	40	51	9	100	1 647
<i>Politiskt intresse</i>	Mycket intresserad	45	47	8	100	317
	Ganska intresserad	40	53	7	100	780
	Inte särskilt intresserad	37	54	9	100	444
	Inte alls intresserad	36	41	23	100	83
<i>Ideologisk orientering<sup>1</sup></i>	Klart till vänster	63	31	6	100	213
	Något till vänster	43	49	8	100	376
	Varken till vä eller hö	33	56	11	100	369
	Något till höger	35	57	8	100	434
	Klart till höger	36	54	10	100	227
<i>Partisynpati</i>	Vänsterpartiet	64	32	4	100	133
	Socialdemokraterna	41	50	9	100	485
	Centerpartiet	44	50	6	100	109
	Liberalerna	44	52	4	100	78
	Moderaterna	31	60	9	100	323
	Kristdemokraterna	35	56	9	100	68
	Miljöpartiet	59	34	7	100	56
	Sverigedemokraterna	34	54	12	100	218

**Kommentar:** För frågans lydelse samt procentbas, se tabell 2. <sup>1</sup>Frågan lyder: 'Man talar ibland om att politiska åsikter kan placeras in på en vänster–högerskala. Var någonstans skulle du placera dig själv på en sådan skala?'

**Källa:** Den nationella SOM-undersökningen 2022.



**Tabell 4a Tycker du det kan vara rätt att *demonstrera* för att påverka det svenska samhället? efter bakgrundsfaktorer, 2022 (procent)**

		Ja, alltid	Ja, under vissa omständigheter	Nej, aldrig	Summa	Antal svarande
	<i>Samtliga</i>	30	60	10	100	1 628
<i>Kön</i>	Kvinna	29	62	9	100	828
	Man	31	59	10	100	790
<i>Ålder</i>	16–29 år	33	61	6	100	235
	30–49 år	40	54	6	100	425
	50–64 år	31	60	9	100	408
	65–90 år	20	65	15	100	560
<i>Utbildning<sup>1</sup></i>	Låg	20	61	19	100	249
	Medellåg	22	69	9	100	450
	Medelhög	32	58	10	100	351
	Hög	39	56	5	100	545
<i>Yrkesgrupp<sup>2</sup></i>	Tjänstemän	33	60	7	100	735
	Egenföretagare inkl. lantbrukare	16	60	24	100	68
	Arbetare	25	64	11	100	443
<i>Boendeområde</i>	Ren landsbygd	26	61	13	100	219
	Mindre tätort	25	66	9	100	318
	Stad/större tätort	29	60	11	100	789
	Sthlm/Gbg/Malmö	42	54	4	100	278
<i>Geografisk uppväxt</i>	I Sverige	30	61	9	100	1 395
	Utanför Sverige	33	59	8	100	135
<i>Tillit till andra människor<sup>3</sup></i>	Låg (0–4)	30	57	13	100	256
	Medel (5–7)	27	63	10	100	768
	Hög (8–10)	33	60	7	100	582

**Kommentar:** För frågans lydelse samt procentbas, se tabell 2. <sup>1</sup>Låg = grundskola eller motsvarande, Medellåg = gymnasium eller motsvarande, Medelhög = eftergymnasial utbildning, ej högskola/universitet eller högskola/universitet kortare än 3 år, Hög = högskola/universitet minst 3 år. <sup>2</sup>Yrkesgruppkategori baserad på fråga om yrke samt fråga om yrkesgrupp. Tjänstemän = 'Hög tjänsteman; ledande befattning', 'kvalificerad tjänsteman' och 'övrig tjänsteman', Egenföretagare inkl. lantbrukare = 'småföretagare exkl. lantbrukare' och 'lantbrukare m.fl.', Arbetare = 'arbetsledare; tekniker', 'yrkesutbildad inom handel/service/omsorg', 'yrkesutbildad arbetare' och 'övrig arbetare'. <sup>3</sup>Frågan lyder: 'Enligt din mening, i vilken utsträckning går det att lita på människor i allmänhet?' Därefter följer en elvgradig skala från 0–10 där 0 motsvarar 'Det går inte att lita på människor i allmänhet' och 10 'Det går att lita på människor i allmänhet'.

**Källa:** Den nationella SOM-undersökningen 2022.

**Tabell 4b Tycker du det kan vara rätt att *demonstrera* för att påverka det svenska samhället? efter politisk orientering, 2022 (procent)**

		Ja, alltid	Ja, under vissa omständigheter	Nej, aldrig	Summa procent	Antal svarande
	<i>Samtliga</i>	30	60	10	100	1 628
<i>Politiskt intresse</i>	Mycket intresserad	40	54	6	100	314
	Ganska intresserad	29	62	9	100	771
	Inte särskilt intresserad	24	66	10	100	437
	Inte alls intresserad	28	50	22	100	83
<i>Ideologisk orientering<sup>1</sup></i>	Klart till vänster	59	38	3	100	209
	Något till vänster	34	62	4	100	371
	Varken till vä eller hö	23	65	12	100	363
	Något till höger	23	67	10	100	432
	Klart till höger	20	63	17	100	224
<i>Partisynpati</i>	Vänsterpartiet	67	31	2	100	132
	Socialdemokraterna	30	62	8	100	475
	Centerpartiet	33	61	6	100	105
	Liberalerna	31	63	6	100	78
	Moderaterna	18	69	13	100	322
	Kristdemokraterna	18	76	6	100	68
	Miljöpartiet	52	41	7	100	56
	Sverigedemokraterna	21	63	16	100	219

**Kommentar:** För frågans lydelse samt procentbas, se tabell 2. <sup>1</sup>Frågan lyder: 'Man talar ibland om att politiska åsikter kan placeras in på en vänster–högerskala. Var någonstans skulle du placera dig själv på en sådan skala?'

**Källa:** Den nationella SOM-undersökningen 2022.

**Tabell 5a Tycker du det kan vara rätt att använda *civil olydnad* för att påverka det svenska samhället? efter bakgrundsfaktorer, 2022 (procent)**

		Ja, alltid	Ja, under vissa omständigheter	Nej, aldrig	Summa	Antal svarande
	<i>Samtliga</i>	5	40	55	100	1 613
<i>Kön</i>	Kvinna	4	40	56	100	820
	Man	5	39	56	100	783
<i>Ålder</i>	16–29 år	5	47	48	100	226
	30–49 år	6	42	52	100	424
	50–64 år	3	44	53	100	406
	65–90 år	4	33	63	100	557
<i>Utbildning<sup>1</sup></i>	Låg	6	32	62	100	246
	Medellåg	4	37	59	100	441
	Medelhög	5	39	56	100	349
	Hög	4	47	49	100	546
<i>Yrkesgrupp<sup>2</sup></i>	Tjänstemän	4	44	52	100	734
	Egenföretagare inkl. lantbrukare	1	34	65	100	67
	Arbetare	5	38	57	100	436
<i>Boende område</i>	Ren landsbygd	4	42	54	100	216
	Mindre tätort	5	34	61	100	316
	Stad/större tätort	4	38	58	100	782
	Sthlm/Gbg/Malmö	5	53	42	100	276
<i>Geografisk uppväxt</i>	I Sverige	4	40	56	100	1 383
	Utanför Sverige	8	42	50	100	135
<i>Tillit till andra människor<sup>3</sup></i>	Låg (0–4)	7	38	55	100	248
	Medel (5–7)	4	38	58	100	764
	Hög (8–10)	4	44	52	100	582

**Kommentar:** För frågans lydelse samt procentbas, se tabell 2. <sup>1</sup>Låg = grundskola eller motsvarande, Medellåg = gymnasium eller motsvarande, Medelhög = eftergymnasial utbildning, ej högskola/universitet eller högskola/universitet kortare än 3 år, Hög = högskola/universitet minst 3 år. <sup>2</sup>Yrkesgruppkategori baserad på fråga om yrke samt fråga om yrkesgrupp. Tjänstemän = 'Hög tjänsteman; ledande befattning', 'kvalificerad tjänsteman' och 'övrig tjänsteman', Egenföretagare inkl. lantbrukare = 'småföretagare exkl. lantbrukare' och 'lantbrukare m.fl.', Arbetare = 'arbetsledare; tekniker', 'yrkesutbildad inom handel/service/omsorg', 'yrkesutbildad arbetare' och 'övrig arbetare'. <sup>3</sup>Frågan lyder: 'Enligt din mening, i vilken utsträckning går det att lita på människor i allmänhet?' Därefter följer en elvgradig skala från 0–10 där 0 motsvarar 'Det går inte att lita på människor i allmänhet' och 10 'Det går att lita på människor i allmänhet'.

**Källa:** Den nationella SOM-undersökningen 2022.

**Tabell 5b Tycker du det kan vara rätt att använda *civil olydnad* för att påverka det svenska samhället? efter politisk orientering, 2022 (procent)**

		Ja, alltid	Ja, under vissa omständigheter	Nej, aldrig	Summa procent	Antal svarande
	<i>Samtliga</i>	5	40	55	100	1 613
<i>Politiskt intresse</i>	Mycket intresserad	7	47	46	100	312
	Ganska intresserad	4	41	55	100	769
	Inte särskilt intresserad	4	33	63	100	431
	Inte alls intresserad	8	40	52	100	80
<i>Ideologisk orientering<sup>1</sup></i>	Klart till vänster	14	51	35	100	209
	Något till vänster	2	50	48	100	368
	Varken till vä eller hö	4	39	57	100	360
	Något till höger	3	33	64	100	428
	Klart till höger	4	29	67	100	222
<i>Partisynpati</i>	Vänsterpartiet	14	63	23	100	132
	Socialdemokraterna	4	37	59	100	474
	Centerpartiet	2	45	53	100	105
	Liberalerna	1	45	54	100	78
	Moderaterna	3	31	66	100	320
	Kristdemokraterna	2	33	65	100	66
	Miljöpartiet	4	69	27	100	56
	Sverigedemokraterna	6	32	62	100	214

**Kommentar:** För frågans lydelse samt procentbas, se tabell 2. <sup>1</sup>Frågan lyder: 'Man talar ibland om att politiska åsikter kan placeras in på en vänster–högerskala. Var någonstans skulle du placera dig själv på en sådan skala?'

**Källa:** Den nationella SOM-undersökningen 2022.

**Tabell 6a Tycker du det kan vara rätt att förstöra egendom för att påverka det svenska samhället? efter bakgrundsfaktorer, 2022 (procent)**

		Ja, alltid	Ja, under vissa omständigheter	Nej, aldrig	Summa	Antal svarande
	<i>Samtliga</i>	2	7	91	100	1 627
<i>Kön</i>	Kvinna	2	6	92	100	831
	Man	2	8	90	100	786
<i>Ålder</i>	16–29 år	2	15	83	100	234
	30–49 år	2	9	89	100	428
	50–64 år	2	5	93	100	406
	65–90 år	2	3	95	100	559
<i>Utbildning<sup>1</sup></i>	Låg	5	6	89	100	249
	Medellåg	2	8	90	100	449
	Medelhög	1	6	93	100	352
	Hög	0	7	93	100	545
<i>Yrkesgrupp<sup>2</sup></i>	Tjänstemän	1	6	93	100	737
	Egenföretagare inkl. lantbrukare	2	2	96	100	66
	Arbetare	3	9	88	100	443
<i>Boendeområde</i>	Ren landsbygd	1	5	94	100	219
	Mindre tätort	4	4	92	100	319
	Stad/större tätort	2	7	91	100	789
	Sthlm/Gbg/Malmö	0	9	91	100	278
<i>Geografisk uppväxt</i>	I Sverige	1	6	93	100	1 395
	Utanför Sverige	7	15	78	100	136
<i>Tillit till andra människor<sup>3</sup></i>	Låg (0–4)	4	9	87	100	256
	Medel (5–7)	2	7	91	100	771
	Hög (8–10)	1	6	93	100	579

**Kommentar:** För frågans lydelse samt procentbas, se tabell 2. <sup>1</sup>Låg = grundskola eller motsvarande, Medellåg = gymnasium eller motsvarande, Medelhög = eftergymnasial utbildning, ej högskola/universitet eller högskola/universitet kortare än 3 år, Hög = högskola/universitet minst 3 år. <sup>2</sup>Yrkesgruppkategori baserad på fråga om yrke samt fråga om yrkesgrupp. Tjänstemän = 'Hög tjänsteman; ledande befattning', 'kvalificerad tjänsteman' och 'övrig tjänsteman', Egenföretagare inkl. lantbrukare = 'småföretagare exkl. lantbrukare' och 'lantbrukare m.fl.', Arbetare = 'arbetsledare; tekniker', 'yrkesutbildad inom handel/service/omsorg', 'yrkesutbildad arbetare' och 'övrig arbetare'. <sup>3</sup>Frågan lyder: 'Enligt din mening, i vilken utsträckning går det att lita på människor i allmänhet?' Därefter följer en elvgradig skala från 0–10 där 0 motsvarar 'Det går inte att lita på människor i allmänhet' och 10 'Det går att lita på människor i allmänhet'.

**Källa:** Den nationella SOM-undersökningen 2022.

**Tabell 6b Tycker du det kan vara rätt att förstöra egendom för att påverka det svenska samhället? efter politisk orientering, 2022 (procent)**

		Ja, alltid	Ja, under vissa omständigheter	Nej, aldrig	Summa procent	Antal svarande
	<i>Samtliga</i>	2	7	91	100	1 627
<i>Politiskt intresse</i>	Mycket intresserad	2	9	89	100	312
	Ganska intresserad	1	7	92	100	772
	Inte särskilt intresserad	2	5	93	100	438
	Inte alls intresserad	8	7	85	100	83
<i>Ideologisk orientering<sup>1</sup></i>	Klart till vänster	3	18	79	100	211
	Något till vänster	1	7	92	100	372
	Varken till vä eller hö	3	7	90	100	361
	Något till höger	1	3	96	100	430
	Klart till höger	2	2	96	100	224
<i>Partisynpati</i>	Vänsterpartiet	3	23	74	100	133
	Socialdemokraterna	2	5	93	100	477
	Centerpartiet	0	3	97	100	104
	Liberalerna	3	0	97	100	78
	Moderaterna	2	3	95	100	321
	Kristdemokraterna	0	1	99	100	67
	Miljöpartiet	0	16	84	100	56
	Sverigedemokraterna	2	6	92	100	217

**Kommentar:** För frågans lydelse samt procentbas, se tabell 2. <sup>1</sup>Frågan lyder: 'Man talar ibland om att politiska åsikter kan placeras in på en vänster–högerskala. Var någonstans skulle du placera dig själv på en sådan skala?'

**Källa:** Den nationella SOM-undersökningen 2022.

**Tabell 7a Tycker du det kan vara rätt att använda *hot mot tjänsteman/politiker* för att påverka det svenska samhället? efter bakgrundsfaktorer, 2022 (procent)**

		Ja, alltid	Ja, under vissa omständigheter	Nej, aldrig	Summa	Antal svarande
	<i>Samtliga</i>	2	4	94	100	1 628
<i>Kön</i>	Kvinna	2	3	95	100	828
	Man	2	4	94	100	790
<i>Ålder</i>	16–29 år	2	8	90	100	232
	30–49 år	2	4	94	100	428
	50–64 år	2	2	96	100	405
	65–90 år	1	2	97	100	563
<i>Utbildning<sup>1</sup></i>	Låg	4	4	92	100	249
	Medellåg	3	6	91	100	448
	Medelhög	1	3	96	100	352
	Hög	1	1	98	100	546
<i>Yrkesgrupp<sup>2</sup></i>	Tjänstemän	1	2	97	100	739
	Egenföretagare inkl. lantbrukare	3	3	94	100	67
	Arbetare	2	6	92	100	442
<i>Boendeområde</i>	Ren landsbygd	2	3	95	100	220
	Mindre tätort	2	4	94	100	319
	Stad/större tätort	2	3	95	100	788
	Sthlm/Gbg/Malmö	1	4	95	100	279
<i>Geografisk uppväxt</i>	I Sverige	1	3	96	100	1 396
	Utanför Sverige	4	10	86	100	135
<i>Tillit till andra människor<sup>3</sup></i>	Låg (0–4)	3	9	88	100	256
	Medel (5–7)	2	4	94	100	770
	Hög (8–10)	1	1	98	100	581

**Kommentar:** För frågans lydelse samt procentbas, se tabell 2. <sup>1</sup>Låg = grundskola eller motsvarande, Medellåg = gymnasium eller motsvarande, Medelhög = eftergymnasial utbildning, ej högskola/universitet eller högskola/universitet kortare än 3 år, Hög = högskola/universitet minst 3 år. <sup>2</sup>Yrkesgruppkategori baserad på fråga om yrke samt fråga om yrkesgrupp. Tjänstemän = 'Hög tjänsteman; ledande befattning', 'kvalificerad tjänsteman' och 'övrig tjänsteman', Egenföretagare inkl. lantbrukare = 'småföretagare exkl. lantbrukare' och 'lantbrukare m.fl.', Arbetare = 'arbetsledare; tekniker', 'yrkesutbildad inom handel/service/omsorg', 'yrkesutbildad arbetare' och 'övrig arbetare'. <sup>3</sup>Frågan lyder: 'Enligt din mening, i vilken utsträckning går det att lita på människor i allmänhet?' Därefter följer en elvgradig skala från 0–10 där 0 motsvarar 'Det går inte att lita på människor i allmänhet' och 10 'Det går att lita på människor i allmänhet'.

**Källa:** Den nationella SOM-undersökningen 2022.

**Tabell 7b Tycker du det kan vara rätt att använda hot mot tjänsteman/politiker för att påverka det svenska samhället? efter politisk orientering, 2022 (procent)**

		Ja, alltid	Ja, under vissa omständigheter	Nej, aldrig	Summa procent	Antal svarande
	<i>Samtliga</i>	2	4	94	100	1 628
<i>Politiskt intresse</i>	Mycket intresserad	2	2	96	100	313
	Ganska intresserad	1	4	95	100	771
	Inte särskilt intresserad	2	4	94	100	439
	Inte alls intresserad	6	8	86	100	83
<i>Ideologisk orientering<sup>1</sup></i>	Klart till vänster	3	3	94	100	208
	Något till vänster	1	3	96	100	370
	Varken till vä eller hö	3	7	90	100	364
	Något till höger	1	2	97	100	432
	Klart till höger	2	2	96	100	225
<i>Partisynpati</i>	Vänsterpartiet	3	5	92	100	131
	Socialdemokraterna	2	2	96	100	477
	Centerpartiet	1	0	99	100	105
	Liberalerna	1	1	98	100	77
	Moderaterna	2	2	96	100	323
	Kristdemokraterna	0	1	99	100	67
	Miljöpartiet	0	2	98	100	55
	Sverigedemokraterna	1	7	92	100	219

**Kommentar:** För frågans lydelse samt procentbas, se tabell 2. <sup>1</sup>Frågan lyder: 'Man talar ibland om att politiska åsikter kan placeras in på en vänster–högerskala. Var någonstans skulle du placera dig själv på en sådan skala?'

**Källa:** Den nationella SOM-undersökningen 2022.



**Tabell 8a Tycker du det kan vara rätt att använda våld för att påverka det svenska samhället? efter bakgrundsfaktorer, 2022 (procent)**

		Ja, alltid	Ja, under vissa omständigheter	Nej, aldrig	Summa	Antal svarande
	<i>Samtliga</i>	1	5	94	100	1 622
<i>Kön</i>	Kvinna	1	3	96	100	824
	Man	1	6	93	100	788
<i>Ålder</i>	16–29 år	2	12	86	100	232
	30–49 år	1	7	92	100	425
	50–64 år	2	2	96	100	403
	65–90 år	1	2	97	100	562
<i>Utbildning<sup>1</sup></i>	Låg	2	4	94	100	249
	Medellåg	1	8	91	100	446
	Medelhög	1	3	96	100	351
	Hög	1	3	96	100	543
<i>Yrkesgrupp<sup>2</sup></i>	Tjänstemän	1	3	96	100	736
	Egenföretagare inkl. lantbrukare	0	1	99	100	67
	Arbetare	2	6	92	100	440
<i>Boendeområde</i>	Ren landsbygd	0	5	95	100	220
	Mindre tätort	2	5	93	100	316
	Stad/större tätort	1	5	94	100	788
	Sthlm/Gbg/Malmö	1	3	96	100	276
<i>Geografisk uppväxt</i>	I Sverige	1	4	95	100	1 394
	Utanför Sverige	5	8	87	100	131
<i>Tillit till andra människor<sup>3</sup></i>	Låg (0–4)	3	9	88	100	254
	Medel (5–7)	1	5	94	100	765
	Hög (8–10)	1	2	97	100	581

**Kommentar:** För frågans lydelse samt procentbas, se tabell 2. <sup>1</sup>Låg = grundskola eller motsvarande, Medellåg = gymnasium eller motsvarande, Medelhög = eftergymnasial utbildning, ej högskola/universitet eller högskola/universitet kortare än 3 år, Hög = högskola/universitet minst 3 år. <sup>2</sup>Yrkesgruppkategori baserad på fråga om yrke samt fråga om yrkesgrupp. Tjänstemän = 'Hög tjänsteman; ledande befattning', 'kvalificerad tjänsteman' och 'övrig tjänsteman', Egenföretagare inkl. lantbrukare = 'småföretagare exkl. lantbrukare' och 'lantbrukare m.fl.', Arbetare = 'arbetsledare; tekniker', 'yrkesutbildad inom handel/service/omsorg', 'yrkesutbildad arbetare' och 'övrig arbetare'. <sup>3</sup>Frågan lyder: 'Enligt din mening, i vilken utsträckning går det att lita på människor i allmänhet?' Därefter följer en elvgradig skala från 0–10 där 0 motsvarar 'Det går inte att lita på människor i allmänhet' och 10 'Det går att lita på människor i allmänhet'.

**Källa:** Den nationella SOM-undersökningen 2022.

**Tabell 8b Tycker du det kan vara rätt att använda våld för att påverka det svenska samhället? efter politisk orientering, 2022 (procent)**

		Ja, alltid	Ja, under vissa omständigheter	Nej, aldrig	Summa procent	Antal svarande
	<i>Samtliga</i>	1	5	94	100	1 622
<i>Politiskt intresse</i>	Mycket intresserad	1	4	95	100	313
	Ganska intresserad	1	4	95	100	770
	Inte särskilt intresserad	2	4	94	100	436
	Inte alls intresserad	3	11	86	100	80
<i>Ideologisk orientering<sup>1</sup></i>	Klart till vänster	1	8	91	100	208
	Något till vänster	2	3	95	100	368
	Varken till vä eller hö	2	5	93	100	360
	Något till höger	1	4	95	100	431
	Klart till höger	1	5	94	100	224
<i>Partisynpati</i>	Vänsterpartiet	2	12	86	100	130
	Socialdemokraterna	2	2	96	100	473
	Centerpartiet	0	3	97	100	105
	Liberalerna	1	1	98	100	78
	Moderaterna	1	4	95	100	323
	Kristdemokraterna	0	4	96	100	67
	Miljöpartiet	0	2	98	100	55
	Sverigedemokraterna	1	6	93	100	218

**Kommentar:** För frågans lydelse samt procentbas, se tabell 2. <sup>1</sup>Frågan lyder: 'Man talar ibland om att politiska åsikter kan placeras in på en vänster–högerskala. Var någonstans skulle du placera dig själv på en sådan skala?'

**Källa:** Den nationella SOM-undersökningen 2022.

**Tabell 9a Tycker du det kan vara rätt att stödja en organisation eller rörelse som förespråkar användande av våld för att påverka det svenska samhället? efter bakgrundsfaktorer, 2022 (procent)**

		Ja, alltid	Ja, under vissa omständigheter	Nej, aldrig	Summa	Antal svarande
	<i>Samtliga</i>	2	4	94	100	1 625
<i>Kön</i>	Kvinna	2	3	95	100	825
	Man	1	6	93	100	790
<i>Ålder</i>	16–29 år	3	10	87	100	231
	30–49 år	1	6	93	100	424
	50–64 år	2	2	96	100	406
	65–90 år	1	2	97	100	564
<i>Utbildning<sup>1</sup></i>	Låg	4	6	90	100	251
	Medellåg	2	5	93	100	445
	Medelhög	0	4	96	100	351
	Hög	1	3	96	100	545
<i>Yrkesgrupp<sup>2</sup></i>	Tjänstemän	1	3	96	100	736
	Egenföretagare inkl. lantbrukare	0	1	99	100	68
	Arbetare	1	6	93	100	438
<i>Boendeområde</i>	Ren landsbygd	1	4	95	100	220
	Mindre tätort	3	4	93	100	318
	Stad/större tätort	1	5	94	100	785
	Sthlm/Gbg/Malmö	2	4	94	100	279
<i>Geografisk uppväxt</i>	I Sverige	1	4	95	100	1 395
	Utanför Sverige	5	10	85	100	131
<i>Tillit till andra människor<sup>3</sup></i>	Låg (0–4)	3	7	90	100	255
	Medel (5–7)	2	5	93	100	767
	Hög (8–10)	1	2	97	100	582

**Kommentar:** För frågans lydelse samt procentbas, se tabell 2. <sup>1</sup>Låg = grundskola eller motsvarande, Medellåg = gymnasium eller motsvarande, Medelhög = eftergymnasial utbildning, ej högskola/universitet eller högskola/universitet kortare än 3 år, Hög = högskola/universitet minst 3 år. <sup>2</sup>Yrkesgruppkategori baserad på fråga om yrke samt fråga om yrkesgrupp. Tjänstemän = 'Hög tjänsteman; ledande befattning', 'kvalificerad tjänsteman' och 'övrig tjänsteman', Egenföretagare inkl. lantbrukare = 'småföretagare exkl. lantbrukare' och 'lantbrukare m.fl.', Arbetare = 'arbetsledare; tekniker', 'yrkesutbildad inom handel/service/omsorg', 'yrkesutbildad arbetare' och 'övrig arbetare'. <sup>3</sup>Frågan lyder: 'Enligt din mening, i vilken utsträckning går det att lita på människor i allmänhet?' Därefter följer en elvgradig skala från 0–10 där 0 motsvarar 'Det går inte att lita på människor i allmänhet' och 10 'Det går att lita på människor i allmänhet'.

**Källa:** Den nationella SOM-undersökningen 2022.

**Tabell 9b Tycker du det kan vara rätt att stödja en organisation eller rörelse som förespråkar användande av våld för att påverka det svenska samhället? efter politisk orientering, 2022 (procent)**

		Ja, alltid	Ja, under vissa omständigheter	Nej, aldrig	Summa procent	Antal svarande
	<i>Samtliga</i>	2	4	94	100	1 625
<i>Politiskt intresse</i>	Mycket intresserad	2	4	94	100	312
	Ganska intresserad	1	4	95	100	773
	Inte särskilt intresserad	3	4	93	100	438
	Inte alls intresserad	5	8	87	100	79
<i>Ideologisk orientering<sup>1</sup></i>	Klart till vänster	2	10	88	100	209
	Något till vänster	1	3	96	100	369
	Varken till vä eller hö	3	5	92	100	359
	Något till höger	0	3	97	100	431
	Klart till höger	3	4	93	100	225
<i>Partisynpati</i>	Vänsterpartiet	2	13	85	100	131
	Socialdemokraterna	2	2	96	100	477
	Centerpartiet	0	4	96	100	105
	Liberalerna	0	0	100	100	78
	Moderaterna	2	2	96	100	323
	Kristdemokraterna	0	1	99	100	67
	Miljöpartiet	2	2	96	100	55
	Sverigedemokraterna	1	7	92	100	217

**Kommentar:** För frågans lydelse samt procentbas, se tabell 2. <sup>1</sup>Frågan lyder: 'Man talar ibland om att politiska åsikter kan placeras in på en vänster–högerskala. Var någonstans skulle du placera dig själv på en sådan skala?'

**Källa:** Den nationella SOM-undersökningen 2022.

SOM-institutet vid Göteborgs universitet genomför årligen nationella och lokala frågeundersökningar och anordnar seminarier på temat Samhälle, Opinion och Medier.

SOM-institutet | Seminariegatan 1B | Box 710, 405 30 Göteborg  
031 786 3300 | [info@som.gu.se](mailto:info@som.gu.se) | [www.gu.se/som-institutet](http://www.gu.se/som-institutet)

